

1
2950

Fesken och
tyden.

Begravning

Denna uppgift är ej hämtad ur böcker utan muntligen meddelad mig, sagesmannen är Eva Siblesson född i Visslanda nu boende i Blädinge åldern är sjuttio år.

Förr i världen voro människorna mycket vidskepliga de trodde på osynliga väsen på varsel förebud och mycket annat. De hade sina särskilda märken på allt vad som försiggick. Blev det lik i familjen så hade de sina särskilda iakttagelser t.ex. höll ugglan sig framme och närmade sig husen och skrek "klävitt" så blev det lik i huset. Var det korpar som höggos och höll oväsen blev det makar som skiljdes, höll en liten fågel sig framme och tittade i fönstret så tittade den utnågon i familjen. Brunno ljusen flammade och ostadigt julaftons kväll, så hade det den betydelsen, att det blev lik i huset det kommande året. Var det en brödkaka, som rullade om i ugnen, när husmodern bakade bröd, blev det lik i huset likaså om den kaka blev kvarglömd i ugnen. När sorgebudet kommit till ett hus och liemannen skördat en medlem i familjen då lade sig en dyster stämning över huset, för att ytterligare prägla denna stämning skulle de stanna klockan den fick ej störa tystnaden med sitt tickande, klockan stannades så fort döden inträtt, sedan lades en sax, psalmbok eller bibel, på bröstet på den döde. När några timmar

förflutit, blev det tid att tänka på att tvätta den döde samt klä honom, den döde skulle tvättas och klädas omsorgsfullt så fick han ro i graven. Var det makar, som skiljdes, så skulle den efterblivande maken lägga en bit av sin skjorta i kistan så fick den döde ro i graven. När den döde var klädd, lästes och sjöngs, sedan bars kistan ut och ställdes i ett uthus. Så var det tid att tänka på begravningskålasen. Det gick bud till närmaste släktingarna och sedan bryggdes bakades och ställdes i ordning för begravningen. Granar skulle sättas vid båda sidor om vägen, där liktåget skulle gå fram, unga, vackra granar ungefär två alnar höga alla lika stora, med stammarna skalade till granens mitt. Det var brukligt att grannarna skulle risa på vägen, där likföljet skulle gå fram. Det bröts fina granrisgrenar. De lades tät och väl i olika mönster i rundelar och fyrkanter, utav fint hackat granris gjordes ett kors i mitten och den dödes namn. På morgonen, när gästerna voro samlade, och innan affärden till kyrkan skulle ske, steg prästen fram läste och sjöng för liket. Sedan trädde de närmaste släktingarna fram, lyfte upp kistan och började sakta tåga av mot kyrkan medan en psalm sjunges. Liket skulle bäras till kyrkan om än vägen var lång. Likfärden fick ej stanna till medan den bytte bärarelag de skulle bytas vid allt efter som de tröttnade. När kistan var sänkt i graven, samlades åter begravningsgästerna i sorgehuset. Man trodde att den döde var hemma begravningsdagen. Den bästa platsen på kyrkogården var söder om kyrkan. De som själva vållat sin död, fingo ej begravas på kyrkogården, de skulle begravas på en särskild avdelning som kallades "självspillingagård", prästen

fick ej möta liket vid stora ingången utan kistan skulle lyftas över ringmuren. Människor, som inte fingo ro i graven voro sådana, som gjort allt möjligt ont i sina dar och ej kommit till besinn- ing, innan dom lades i graven, de ansågs ej värdiga till att ligga i vigd jord. Det blev en strid mellan de ovärdiga och de andra andarna. Då fick de gräva upp den ovärdiga och begrava den på en plats utom ringmuren så blev det lungt de döda emellan.

Hur de unga försökte utforska vem som skulle bliva deras tillkommande tillgick på mångahanda olika sätt. Jul och midsommar dessa båda stora högtider valdes särskilt för detta ändamål. Julafton skulle de unga, som ville se sin blivande, tillkommande följeslagare genom livet, hålla sig i stillhet, skilda från något vidare umgänge hela dagen, i skymningen skulle de gå ut till brunnen, taga upp sju spannar vatten och slå på marken. När den sjunde spannen vatten slogs på marken, då kom den tillkommande och ställde sig framför dem. När de andra gått till vila och det blivit tyst i huset, då skulle den, som ville se sin blivande maka sätta sig i ett dunkelt upp- lyst rum framför en spegel, se i den och ej ta blicken därifrån, på ett bord på lite avstånd så att de kan se det i spegeln skulle de ställa ett glas mjölk och ett glas vatten, den tillkommande skulle då komma och taga ett glaset tog den mjölken, så blev det ett gott parti, tog den vattnet, så blev det ej så bra. Skulle den som ville se sin tillkommande dö det året, så kom det fram en likkista. Nyårsafton skulle den ställa sig med ett brinnande ljus i handen vid en uthusvägg, så skulle de få se sin tillkommande. Klockan tolv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

2950

Se sin
Tillkommande

nyårsnatten då skulle de titta i spegelen, så skulle deras tillkommande visa sig. Midsommarafton skulle den, som ville se sin tillkommande, gå upp fastande och tigande innan solen gick upp och plocka nio sorters vilda blommor, men ej några röda, dem skulle de sova på. Sedan skulle de taga blombuketten med sig till en korsväg midsommarafton och sätta sig där och vänta, så kom deras blivande make till dem. Så övergick de till drömmarnas mysterium de skulle räkna sju stjärnor sju kvällar å rad så skulle deras tillkommande visa sig i drömmen. Ett annat sätt var att äta drömsill, de skulle äta upp en sill oränsad med inkräm och allt ingenting fick lämnas så fick de ingenting säga utan tiga bums så fick de se sin tillkommande. Drömkakor hörde också till idéerna om drömmarna. Det skulle de vara tre om .Dom skulle taga tre teskedar mjöl tre teskedar salt tre teskedar vatten, så skulle de hålla alla tre i teskeden och röra detta till en deg och baka tre kakor till dom vardera på spisen de fick ingenting säga, de skulle vara tysta ock alvarsamma som skuggor sedan skulle de gå till sängs och drömma de fick inte dricka något, om de blevo aldrig så törstiga. Den som då kom i drömmen den skulle bli deras tillkommande. När två unga bestämt sig att dela sina öden, så skulle fästmän ta en speckedaler av fästmannen såsom städja för livstiden. Sedan bar det av till prästen för att taga ut lysning. Blev det regn lysningsdagarna så regnade det ner rikedom. Lysningsdagarna skulle de ligga länge om morgnarna så låg de ihop rikedom. Så skulle de fästa och ha roligt lysningsdagarna första söndagen skulle de fästa i hans hem andra söndagen i hennes hem och tredje

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

2950

"Fästning"

"Lysning"

söndagen skulle de besöka släktingar. Ett bondbröllop i gamla stiler skulle vara en vecka. Dagen före bröllopsdagen anlände de närmaste släktingarna, så kom själva högtidsdagen bruden skulle klädas i högtidskrud hon skulle ha nytt allt sammans hon skulle ha på sig, så kläddes hon i ny klädning förkläde och breda band, schal på halsen band i håret, vita handskar, stor fin vit näsduk med spets omkring och namn i hörnet, ny psalmbok så skulle näsduken och psalmboken bäras i handen. Bruden skulle stå på pengar under vigselakten hon skulle ha en sedelpeng i skon så skulle ingenting fattas henne i hennes återstående dagar. Ingen fick köra förbi brudparet, får då blev det ej lycka i äktenskapet inte fick det gå någon emellan brudparet för då blev det ej någon riktig sammanhållning dem emellan. Briddansen skulle brudparet dansa själva, sedan skulle väfanda karl bjuda bruden upp på dans tills bruden tappade kronan, denna skulle fort nappas upp och sättas på huvudet på en av de unga flickorna, den flicka, som blev förärad med kronan skulle bli nästa brud. Så fästades och dansades och glädjen stöd högt i taket. När bröllopgästerna rest så skulle de fattiga inbjudas och undfägnas på bästa sätt. När detta var över skulle personalen ha sig en extra förplägning och så var de mästa utav veckan till ända.

För att skydda barnet före födelsen skulle modren vara särskilt aktsam så barnet ej fick lyte. Modern fick ej titta i nyckelhåll, för då blev barnet vindögt, blev modern rädd skulle hon först röra vid ett dött föremål och akta sig för att röra sig själv på kroppen, för då fick barnet lytemärke. Före barnet var döpt

Barnsängskrima

Acc nr 2950

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.
2950

Dop.

1948 - 1950

Folke till
Blåsinge

Fr

1948 - 1950

Blåsinge

Fr

Blåsinge

Fr

Blåsinge

Fr

fick modern ej slå ut något badvatten eller annat slask under bar himmel utan under tak så hade ej osynligt väsedⁿe makt med barnet. Modern fick ej taga in utehängande kläder, sedan solen gått ner. De skulle lägga stål i vaggan och stål i moderns säng, så fingo både moder och barn sova i fred för osynliga väsen. När barnet skulle döpas vidtogs vissa åtgärder, som skulle vara av betydelse. Gudmodern skulle ha en bit ost och bröd med sig till matsäck, så skulle inte barnet lida brist på något i sin levnad. Gudmodern tar barnet i sin famn och ställer sig mitt på golvet och sjunger några vackra psalmsverser, sedan upprepar hon till föräldrarna tre gånger "Mor och far ger barnet namn". Gudmodern går ut på gården med barnet ~~in~~ i sin famn och går fram till ett fönster och ropar modern vid namn tre gånger. Gudmodern skulle läsa efter vad prästen läste, så fick barnet lätt för att läsa, hon fick ej vyssa barnet om det skrek. Skrek barnet bra under dopakten så blev det en framstående människa i denna världen. Före kyrktagningen skulle modern ständigt vistas i hemmet hon fick ej gå till något främrat ställe, hon fick ej gå ut, sedan solen gått ned. Första gången modern gick efter vatten skulle hon ta så litet som möjligt för så mycket vatten modern bar in första gången så mycket skulle barnet sagla sig. De första kläder barnet blev klätt i skulle brännas upp, så blev barnet lytefritt. Den som är född med segerhuva kunde begränsa vådeld han skulle gå omkring elden med segerhuvan på sig. Hällig torsdag var det vanligt att folk skulle besöka främmande kyrkor, då samlade sig en skara ungdomar för att begiva sig iväg till en främ^mande kyrka, de tänkte ej på annat än gå

till fots. Söndagshandel vid kyrkorna var mycket vanligt, det hand-
lades livligt på kyrkbacken med alla slags småsaker. Gubbarna skulle
gå till kyrkan och köpa snus så de klarade sig för veckan. Gummor
vävde förkläden, schafter och näsdukar och sålde på kyrkbacken.
Småsillhandlare, kryddkrämare och karamellkärningar infunno sig. Var
det i bärgningstiden eller "shuen" så skulle bonden gå till kyrkan
och köpa vad verktyg han behövde, såsom lie, rävså och skära. På den
tiden skar bonden sin säd med skära. Bönder och godsägare besutto
ett stort herravälde över den övriga befolkningen på den tiden.
Det var inte lätt för den fattige att komma sig upp. Det enda möj-
liga var att bli torpare hos en bonde. Så får han av en bonde löfte
om att arrendera ett stycke obruten mark, han får ju odla det själv
och bygga sina egna hus, nu har han bildat sig ett eget hem och så
skrives kontraktet på fyrtio år. 49 år när denna kontraktstid var
ute så föll jorden åter till jordägaren, men husen dem fick han be-
sitta själv det var hans egendom, Torparen hade det inte så lätt han
hade många plikter att fylla, han hade vissa dagsverken i veckan fram-
me på gården. Han var skyldig att plocka vissa fåt potatis åt bonden.
Så skulle han göra sexhundra fåt gårdsgårdsspar om året. Hustrun skulle
plocka lingon b^usta enebär och schäkta vissa pund om året, hon skulle
hjälpa till med byk, slakt, bryggd och bak, hon skulle vara närvarande
när det behövdes någon extrahjälp. Torparen skulle visa ärlighet
plikttrohet och lydnad, han fick ej husa någon nattliggare utan att
fråga bonden, vad bonden lovade, det fick torparen göra.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

2950

skriften

Stabänder och
fattiga

sen äkta

Värd!

Blädinge kyrka är en mycket gammal kyrka sägner har gått om den att den har stått öfver sydaflo den restaureras sjutton-hundraåttioett. 1781. Således har den genomgått förödning alltefter som tiden gått framåt. Vad Blädinge fått sitt namn efter har vetenskapen ej fått kännedom om. Sägner har gått om att Blädinge har fått sitt namn efter hjältinnan Blända, men sådana sägner sätter man inte tro till numera de fördunklas och falla i glömskans hav.

Sågen om
Blädinge
Kyrkas
namn.
2950

Froken Fella Jacobson
Blädinge